

**ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Příhody a soudců JUDr. Michala Mazance a Mgr. Jana Passera v právní věci žalobce: J. K., zastoupený JUDr. Pavlem Pokorným, advokátem v Hradci Králové, Veverkova 1343/1, proti žalovaným: 1) Vláda České republiky, Praha 1, nábreží E. Beneše 4, 2) Ministerstvo průmyslu a obchodu, Praha 1, Na Františku 32, zastoupené JUDr. Jarmilou Fabiánovou, advokátkou v Praze 2, Mánesova 88, 3) Ministerstvo financí, Praha 1, Letenská 15, v řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti žalovaného správního orgánu, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 10. 3. 2006, čj. 5 Ca 54/2005 - 57,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost se zamítá.
- II. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovaným se právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se žalobou podanou u Městského soudu v Praze domáhal vydání rozsudku, kterým by žalované Vládě České republiky byla uložena povinnost vydat v třicetidenní lhůtě od právní moci rozsudku vládní nařízení podle dekretu presidenta republiky č. 100/1945 Sb., upravující zásady poskytnutí náhrady v hotovosti a v jiných hodnotách, a žalovaným Ministerstvu financí v součinnosti s Ministerstvem průmyslu a obchodu byla uložena povinnost vydat v šedesátidenní lhůtě od vydání vládního nařízení rozhodnutí o náhradě.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 10. 3. 2006, čj. 5 Ca 54/2005 - 57, odmítl žalobu proti Vládě České republiky a zamítl žalobu proti Ministerstvu financí a Ministerstvu průmyslu a obchodu.

Městský soud odůvodnil výrok o odmítnutí žaloby proti Vládě České republiky tím, že žalobou na ochranu proti nečinnosti správního orgánu (§ 79 odst. 1 s. ř. s.) se lze domáhat pouze vydání rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení, nikoliv však vydání vládního nařízení. Pravomoc soudu uložit Vládě České republiky vydání vládního nařízení nevyplývá ani z jiných právních předpisů, a v tomto rozsahu proto městský soud žalobu odmítl pro neodstranitelný nedostatek podmínek řízení, spočívající v nedostatku pravomoci soudu [§ 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.].

Zamítavou část výroku svého rozsudku městský soud odůvodnil tím, že dekret č. 100/1945 Sb., byť zůstává součástí právního řádu, nemá nadále konstitutivní charakter a nelze jej aplikovat. Křivdy související s existencí totalitního režimu zákonodárce řešil speciální úpravou restitučními předpisy, upravujícími zmírňování některých následků spáchaných křivd, přičemž se nejednalo o úpravu komplexní a všechny křivdy minulosti nebyly a nemohly být napraveny.

Žalobce (stěžovatel) napadl rozsudek městského soudu v plném rozsahu včasnou kasační stížností, domáhal se jeho zrušení a výslovně se dovolával stížního důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

Stěžovatel nesouhlasí s právním názorem městského soudu, neboť plynutí času nelze považovat za důvod neúčinnosti právní normy, která výrazným způsobem zasáhla do vlastnických vztahů. Český právní řád, stejně jako právní řády všech demokratických zemí chrání vlastnické právo do té míry, že je považují za nepromlčitelné. Dekret č. 100/1945 Sb. zasáhl podstatně a neodčinitelně do vlastnického práva stěžovatele, resp. jeho rodičů a příbuzných, neboť jim nebyla poskytnuta náhrada, se kterou předpis počítal, a je proto třeba zamýšlet se nad tím, zda znárodnění formou vyvlastnění bylo právně účinné. Jestliže stát zbavil předky stěžovatele vlastnického práva, aniž jim za vlastnické právo poskytl náhradu, lze jen těžko mít za to, že vlastnické právo na stát skutečně přešlo. Navíc proti státu nebylo možné domáhat se více než 40 let vlastnického práva. Stěžovatel se domnívá, že nelze argumentovat restitučními zákony, které nikdy nemohou úplně nahradit nespravedlnosti minulého režimu. Ani v případě stěžovatele nelze odčinit zbavení jeho předků majetku, je však možné za tento majetek poskytnout náhradu, jak se mělo stát bezprostředně poté, kdy byli tohoto majetku zbaveni.

Žalovaní navrhli zamítnutí kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí městského soudu vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v kasační stížnosti, a neshledal přitom vady, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.).

Kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud neshledal část stížních námitek přípustnou (§ 104 odst. 4 s. ř. s.). Tyto námitky ostatně svým charakterem zároveň vybočují z rámce rozhodovací činnosti správních soudů (§ 2 a § 4 s. ř. s.). Uvádí-li tedy stěžovatel, že je třeba zamyslet se nad tím, zda bylo znárodnění právně účinné a zda vlastnické právo přešlo na stát, jedná se o posouzení skutečností, které mohou typicky vyústit v civilní žalobu. Uvádí-li stěžovatel, že za majetek, jehož byli jeho předci zbaveni, má být poskytnuta náhrada, může se právní úvaha pohybovat ve dvou směrech. První směřuje k náhradě škody v režimu civilního práva, a i zde lze odkázat k nedostatku pravomoci správních soudů. Druhá úvaha, a Nejvyšší správní soud se jí bude dále zabývat, vychází z posouzení otázky možného veřejnoprávního nároku na náhradu za zabavený majetek, podle relevantních předpisů.

Přípustné námitky polemizují se závěrem městského soudu o neúčinnosti dekretu č. 100/1945 Sb. Vycházejí z toho, že plynutí času nelze považovat za důvod neúčinnosti této normy, která výrazně zasáhla do vlastnického práva předků stěžovatele. Restituční zákony řeší pouze některé křivdy minulého režimu, proto je nutné připustit poskytnutí náhrady podle předpisu, na jehož základě k zabavení majetku došlo. Je přitom třeba mít na paměti, že nebylo možné domáhat se více než čtyřicet let vlastnického práva proti státu.

Nejvyšší správní soud ve své úvaze vychází z již jednou zaujatého názoru, na nějž městský soud příhodně odkázal. V rozsudku ze dne 14. 2. 2006, čj. 5 Ans 8/2005 - 63 (dostupný na www.nssoud.cz), Nejvyšší správní soud nejprve upozornil na relevantní judikaturu Ústavního soudu (např. nálezy pléna publikované pod č. 55/1995 Sb.) a dále uvedl, že *exilové zákonodárství, jakož i bezprostředně poválečné zákonodárství osvobozeného československého státu, představuje ve své podstatě dnes již uzavřený okruh problémů a otázek úzce souvisejících s válečnými událostmi a hospodářskou obnovou země. Normativní akty z této doby splnily tak svůj účel a z hlediska současnosti jsou již bez aktuálního významu a postrádají nadále konstitutivní charakter. Dekret č. 100/1945 Sb. splnil svůj účel a po dobu více než čtyř desetiletí nezakládá právní vztahy a nemá již nadále konstitutivní charakter. Žalované Ministerstvo financí v současné době není zjevně oprávněno podle tohoto dekretu postupovat a tak ani nemůže rozhodovat o náhradě za znárodněný majetek podle § 7 a násl., neshledá na absenci prováděcího předpisu ve smyslu § 9 odst. 2 cit. dekretu a neexistenci Fondu národního hospodářství dle jeho § 10.* Nejvyšší správní soud odkazuje rovněž na nálezy Ústavního soudu ze dne 25. 1. 2006, sp. zn. II. ÚS 14/04

(dostupný na www.judikatura.cz), v souladu s nímž je třeba považovat existenci restitučních titulů v rámci restitučních zákonů za vyčerpávající.

Náhled městského soudu na účinnost dekretů presidenta republiky, vč. dekretu č. 100/1945 Sb., a z něj vyplývající závěry o nedůvodnosti žaloby proti žalovaným ministerstvům, zcela odpovídá ustálené judikatuře jak Nejvyššího správního, tak Ústavního soudu. Nejvyšší správní soud neshledal důvodu, aby se od této judikatury odchýlil.

Stěžovatel neuvedl konkrétní důvody, pro které shledává nesprávným právní názor městského soudu, vztahující se k nedostatku soudní pravomoci k uložení povinnosti Vládě České republiky vydat vládní nařízení. I za předpokladu, že by Nejvyšší správní soud s notnou dávkou benevolence jako takový důvod akceptoval tvrzení, že stát je povinen poskytnout náhradu za zabavený majetek, a proto tedy i vydat požadované nařízení, nebylo by možné stížní námitce přisvědčit – právní závěr městského soudu totiž nijak nezpochybňuje.

Nejvyšší správní soud se shora uvedeným odůvodněním kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 *a contrario* ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaným Vládě České republiky a Ministerstvu financí, jimž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo (§ 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.), soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť jim náklady řízení nad rámec jejich běžné úřední činnosti nevznikly. Obdobně soud nepřiznal náhradu nákladů řízení, spočívajících v nákladech právního zastoupení, žalovanému Ministerstvu průmyslu a obchodu, neboť u jednoho z ústředních orgánů státní správy lze vycházet z postulátu, že disponuje dostatečným množstvím odborně erudovaných pracovníků, aby mohlo v řízení vystupovat samo. Tím samozřejmě není vyloučena možnost jakéhokoli orgánu veřejné moci, včetně ministerstva, nechat se pro potřeby soudního řízení zastoupit advokátem, tyto náklady však Nejvyšší správní soud v kontextu projednávané věci neshledává účelně vynaloženými náklady řízení.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. října 2006

JUDr. Petr Příhoda
předseda senátu

